

Šíření falešných zpráv a důvěryhodnost médií

Nedávno jsem jel se svou přítelkyní delší štreku autobusem a proti nám seděla sympatická mladší žena. Aby cesta rychleji uběhla, pustili jsme se do hovoru; v její řeči jsem zachytil moravský přízvuk. Ukázalo se, že pochází z Valašska, z kraje, kde jsem dlouhou dobu žil a pracoval. Odešla do Prahy za prací, na Valašsku je prý nyní v „demokratickém, právním režimu“ nouze o práci. Tak jsme se nenápadně dostali k politice – jak se žilo za socialismu a nyní.

Československo bylo před válkou vyspělou průmyslovou zemí a svou pozici si zachovalo i po válce – znárodnění zřejmě průmysl vážně nepoškodilo¹. V 50. a 60. letech jsme vyráběli řadu špičkových výrobků, které se vyvážely do světa a také náš výzkum byl na vysoké úrovni. V 60. letech polevila cenzura, což vedlo k pozoruhodnému rozmachu kulturního dění – ve filmu, divadle malých forem, hudbě apod. Tento nadějný pokrok zarazila až Husákova „normalizace“: špičkoví pracovníci odešli do ciziny nebo byli odstraněni z vedoucích míst a náš průmysl začal zaostávat za světem....

Naše spolupasažérka to měla v hlavě pěkně srovnané a ve většině věcí jsem s ní musel souhlasit. Náš parlament přijal po roce 1989 zákon o „protiprávnosti komunistického režimu“, který zjednodušuje situaci a mnohdy ani nedává smysl². V naší ústavě se praví, že Česká republika je „demokratický právní stát“. Když jsem se pokoušel přeložit tuto větu do angličtiny, zjistil jsem, že angličtina výraz „právní stát“ nezná; je to opsáno jako „stát který pečuje o dodržování práva“. President Zeman kdysi na toto téma řekl, že „když se sejdou u nás dva právníci, mají obvykle tři právní názory (jeden z nich je schizofrenik)“. Zákonům běžný občan nerozumí a rozhodnutí soudů jsou nepředvidatelná.

Z tohoto zákona zřejmě vyplývá neobjektivnost veřejnoprávních médií: kdykoli se mluví o době před rokem 1989, vždy se musí uvést, že to byla „doba temna“, kdy bylo málo zboží a byli zatýkáni odpůrci režimu. Není divu, že naše „veřejnoprávní“ média nemají dobrou pověst; podle výzkumů veřejného mínění patří (spolu s církvemi) k nejméně věrohodným institucím. Někteří lidé pak hledají pravdu na sociálních sítích, kde se často stávají obětí falešných zpráv. Vedle spikleneckých teorií, kterým věří i řada studovaných lidí, jsou to záměrně zkreslené informace, které mají ochromit potenciálního protivníka³.

Jak z toho ven? Onen sporný zákon by měl být zrušen a otázku „protiprávnosti“ je třeba ponechat historikům...

Ve Sloupu, 29.7.2020

Ing. Jan Matys, V Aleji 20, Davle

1 Což je v rozporu s tezí některých současných ekonomů, že „stát je ten nejhorší hospodář“.

2 Tento zákon je jakousi obdobou paragrafu „o vedoucí roli strany“ v komunistické ústavě

3 Je to *válka ve virtuálním světě* či ideologická diverze.